

Snapphanen

Tidning för
**Kungl. Skånska
Trängkåren**

*

Årgång 1 Oktober 1943 Nummer 1

KARTOR . BREVPAPPER

KARTFODRAL . FILM

RESERVOIRPENNOR m. m.

köper Ni bäst
och billigast hos

Hånells

D en stegrande omsättningen
visar, att det finns fördelar
med att handla kooperativt

konsum

STYR

dina steg till

Göingekonditoriet

Vi garanterar, att Du blir nöjd!

Matkön för lång?

Stick till

HÄSSLEBAREN

*Efter övningarnas slut
rekommendera vi*

Cecils Konditori

och

Weséns Konditori

Erik Olssons

Charkuteriaffär

Solgården . Tel. 648

1:sta klass

Kött . Fläsk . Charkuterivaror

"Fiskdagur"

besöker soldaten

Pensionat SOLGÅRDEN

God, billig mat

Stor sortering av

Present

finner Ni i

N. Selanders Guldsmedsaffär

Tel 56

Snapphanen

TIDNING FÖR KUNGL. SKÅNSKA TRÄNGKÅREN

ANSVARIG UTGIVARE: LOJTNANT JAMTFJALL

Redaktör och ekonomichef: Depåass. fänrik Manfred

Redaktion:

Vpl 605 Ohén . Vpl 615 Sörmark . Vpl 478-1-41 Bjernert

Vpl. 864-11-40 Liljekvist . Vpl 1516-7-43 Lundquist

Arg. 1

Nr 1

Här kommer nu

det första numret av Skånska trängkårens tidskrift Snapphanen. När så sker, är det sannerligen icke min förtjänst, jag tror tvärtom, att redaktionen är skäligen förgrymmad på kårchefen, därför att han dragit på frågan och förhalat det hela. När så skett, har det varit därför, att jag varit mycket tveksam, om vi vid T 4 verkligen skulle mäktat att ge ut en tidning, som någorlunda håller standarden. Men redaktionen har inte givit tappt, och nu föreligger tack vare dess energiska arbete i alla fall det första numret.

Tidningen vill i första hand vara ett medel till ökad sammanhållning inom kåren. För att detta skall kunna ske, synes mig två förutsättningar böra komma till stånd. Den första är, att alla personalkategorier träda in såsom medarbetare. Vad Du har, som Du tror skulle kunna vara av intresse i tidskriften, sänd bara in! Det kan vara prosa, vers, teckningar och fotografier, stort eller smått, allvar eller skämt, berörande livet vid kåren eller annat, som Du tror kan vara av intresse för oss alla. Skulle, vad Du sänder in, vara olämpligt, så är ingen skada skedd: redaktionen är i besittning av en rymlig papperskorg. — Därjämte är det önskvärt, att tidningen verkligen blir spridd inom kåren. Varje T 4:ing bör köpa den och läsa den. Jag skulle nästan också vilja säga, att Du bör spara tidningen. Om låt oss säga 30—40 år, när T 4-tiden ligger långt bakom Dig, kan det vara bra roligt att taga fram dessa häften och i minnet gå igenom, hurdant det var på den tid, Du tjänade vid Skånska trängkåren.

Dessutom skulle det vara en glädje, om tidningen kunde bli ett medel till ökad kontakt mellan trängkåren och den kringliggande bygden, främst Hässleholms stad. Vi hoppas på gott om annonsörer och gott om lösnumerköpare i staden.

Med hjärtligt tack till redaktionen, som fört saken fram, samt i förhoppning om en god framtid för vår tidning.

Kårchefen.

Personalvårdsofficeren har ordet.

För stampersonal och vpl, i första hand de som fullgöra första tjänstgöring enligt nya värnpliktlagen, skall även i år som försök anordnas frivillig fritidsundervisning. Prospekt har utsänts, och då detta läses ha många anmält sig till olika kurser. Till dessa vill jag i första hand rikta mig med denna artikel.

Visa från början att Ni inte anmält Er av en nyck. Visserligen äro de första åtta lektionerna prövotid, varefter man har rätt att lämna undervisningen, men lärarna, som åtagit sig att utom sitt ordinarie arbete undervisa Er, bli säkerligen

mycket glada, om Ni fortsätta det påbörjade studiearbetet. Sätt en ära i att aldrig utan laga skäl vara frånvarande från en lektion!

Ett visst minimi- och maximiantal av elever måste sättas i varje kurs och studiecirkel. De anvisade medlen räckta ej heller till i vilken utsträckning som helst. Tappa därför inte humöret, om Ni inte skulle komma med bland deltagarna. Personalofficeren kan upplysa om det finns plats i andra kurser och ämnen än dem Ni anmält Er till. Ni, som komma ifråga slutligen, betänk att det är en förmån att få deltaga i undervisningen och detta förpliktar!

Innehåll:

Snapphanen — din tidning.

Här kommer nu... Av kärchefen	sid. 3
Personalvårdsofficeren har ordet	4
Tapto — ett kåseri om militära ord	5
"En enda fast punkt"	7
Den lille trängsoldatens ABC-bok	8
Waterloo	10
Folkkrätt och krig	11
Vaktjänst	14
Böcker och militärer	16
Idrott och militärer	17
Kårmästerskapen	18
Fritidsgård på T 4	18
Pristävlan	23

Allt stort sker tyst — och tillkomsten av "Snapphanen" utgör intet undantag. Som tidningen nu föreligger är den några fås verk, ty det har varit svårt för red. att nå alla dem på kåren som ha författarhjärta innanför vapenrocken och få dem att sända in sina manus. Föret har varit svårt i portgången och många gånger har redaktionskåran varit nära att tippa över för någon motig tuva. Nu när första numret äntligen föreligger färdigt, hoppas vi, det skall likt morgonens revej väcka alla slumrande krafter och sätta fart på pennorna hos kårens personal. "Snapphanen" är icke avsedd att skrivas ihop av ett fåtal, att bli en liten klicks språkrör. Den skall i stället bli varje "tefyrings" liv- och luck-organ, där han kan möta sina ledare och kamrater och själv taga till orda.

Alla äro välkomna med bidrag till nästa nummer!

Red:s adress: Bildningsrådet T 4.

TAPTO - ett kåseri om militära ord.

Ord är som gamla nötta mynt, har det sagts: mynten går ur hand i hand tills präglungen börjar utplånas och glömmas bort, och på liknande sätt är orden stadda på en evig vandring mellan människorna så att dessa blir vana att i dem se endast smidiga uttrycksmedel och känslan för deras ursprung och egentliga innebörd suddas ut. Ja, orden är verkligen, när man synar dem närmare, ofta mer intressanta än man någonsin tänkt sig, de har stamtavlor som kan uppvisa åtskilliga kuriositeter och släktingar där man minst anar det. Just de militära orden är inget tråkigt studieobjekt och för övrigt har de också ett visst krigshistoriskt intresse — eftersom de till största delen är lånord visar de i vilken utsträckning vårt krigsväsen varit beroende av impulser från utlandet. Namn och sak har, som naturligt är, importerats samtidigt. Om det militära ordförrådet handlar följande anteckningar. Det är ett forskningsområde som förtjänar att studeras: i mera ingående excursioner och det måste förutskickas att vår färd igenom det mindre kommer att erinra om en planlagd expedition än om en nyfiken liten hund

som springer omkring och nosar än på det ena, än på det andra.

Låt oss då börja med namnet på vårt eget truppslag, trängen. Ordet anses nog av många höra samman med "tränga", men vore det så skulle det väl närmast vara frågan om stöttrupper, pionjärer, och det är ju ingalunda fallet. "Träng" är i stället besläktat med "träna" och båda orden är bildade på det franska verbet trainer, som betyder "släpa, draga". Betydelsen av "träng" är alltså "släp, följe"; ordet "träna" användes i vårt språk först på 1880-talet som en hästsportterm, förmodligen i samband med inridning av remonter. Trängens språkliga anor är således föga märkliga men infanteriets är knappast mera smickrande: ursprunget är här italienskans "infante", som från början har betydett "den som inte kan tala", d. v. s. "barn" och därefter "knekt". Betydelseutvecklingen för tanken till Karl XII:s "bussar", en benämning som härstammar från tyskans "Burschen", pojkar.

Ett studium av gradbeteckningarna kan vara ganska givande. Vem kunde t. ex. ha trott, att en

så förnämlig titel som marskalk från början betytt varken mer eller mindre än "hästdräng, stallknekt". Ordets första stavelse är vårt "märr" och även "skalk" användes ju fortfarande, fastän numera i nedslättande betydelse; den gamla betydelsen var helt enkelt "tjänare". Ur språklig synpunkt står alltså fältmarskalken inte så mycket högre än konstapeln som betyder "stallbroder" — "stapel", som i latinet motsvaras av "stabilum", är just vårt "stall".

Flera gradbeteckningar har bildats på ord med betydelsen "huvud". Man har tänkt sig befälhavaren för en trupp som huvudet för den. En gammal form av huvud ingår i hövitsman, som har en direkt motsvarighet på tyska i "Hauptmann", kapten. Denna sista benämning, kapten, är i sin tur bildad på det latinska ordet för huvud, "caput". Detta ord utvecklades till "capo" i italienskan; på "capo" bildades "caporale", som lånades in i franskan, där det numera heter "caporal", men en tid förekom ombildat till "corporal", vårt korporal. Orsaken till ombildningen var att man trodde att ordet hade med ett annat ord, "corps", att göra. Sistnämnda ord, som egentligen betyder "kropp", inlånades som kär i svenskan. Ordstammen återfinnes inte bara i "korporation" utan också i "korpulent" och "korsett". — I sammanhanget kan nämnas, att också ordet tät betyder "huvud" och kö "svans". Båda orden har vi lånat från fransmännen, som tydligen tänkt sig truppen under bilden av ett djur.

Termerna general och major är ursprungligen adjektiv med betydelsen "allmän" respektive "större". En generalstrejk är ju en allmän arbetsnedläggelse, inte en strejk av generaler, och en generalpaus är en allmän paus i orkestern. I Frankrike kallades överbefälhavaren ibland, möjligen under italiensk påverkan, för "capitaine général", d. v. s. det var den "hövitsman" som hade det "all-

männa" befälet över styrkorna. Beteckningen förkortades senare, och sedan 1600-talet påträffar vi den som militär term i svenskan. — Majoren visar sig överraskande nog ha en släkting i "mejeriet". Båda orden härstammar ytterst från det latinska adjektivet "maior" med betydelsen "större". Detta ord blev i tyskan dels till "Major", som inlånats i svenskan oförändrat, dels till "Meier", som fick betydelsen "förvaltare, arrendator". Av "Meier" bildades "Meierel", och det är därifrån som vi har fått vårt "mejeri".

Tyskan har också förmedlat löjtnant, som ytterst kommer från det franska "lieutenant". Ordet betyder egentligen "den som håller en (annans) plats, d. v. s. ståthållare, ställföreträdare", och har särskilt använts om kaptens ställföreträdare. Att ö- och j-ljuden i svenskan kommer i omvänd ordning mot franskan, kan verka besynnerligt, det borde rätteligen ha hetat "ljötnant". Förklaringen är säkerligen den att ordet på så sätt blir lättare att uttala för germanska tungor; mindre sannolik verkar den teorin, att tyskarna skulle ha ombildat sitt "Leutnant" efter "Leute", folk.

Mellan en fanjunkare och en fänrik skiljer den i galoner obehövande endast genom åldern och språket skiljer dem inte alls: båda orden kommer från tyskan och betyder samma sak, "fanbärare". En gradbeteckning med helt oansenlig härledning är sergeant, som ursprungligen är ett franskt ord med den allmänna betydelsen "tjänare". Härom erinrar ännu ordets släktingar "servera, servis och servett" samt tennistermen "serve". Ordets uttal har alltid varit en svår stötesten genom att man inte riktigt kunnat hålla reda på ordningsföljden mellan s- och sche-ljuden. Redan i 1600-talets svenska skrevs ordet förvanskad till "skjärsant", och den nu gängse, skämtsamma benämningen "schasse" är ett exempel på samma sak: sche-ljudet står först och s-ljudet sist i stället för tvärtom. Ett liknande felaktigt uttal förekommer både i tyskan och i danskan. Slutligen bör något nämnas om furiren som efter ordets härledning att döma borde vara anspansbefälet framför alla andra (jämför "furage"). Termen har, innan den nått vårt språk, gått en lång väg från senlatinets "fodriarius" över franskans "fourrier" och tyskans "furier". Det är samma ordstam i vårt "foder" och i "fodriarius", som just betyder "en som sörjer för foder".

Beteckningar för olika militära ämbeten har som synes i största utsträckning införlivats med vårt språk som lånord och det är samma förhållande med termer som ha att göra med krigsmaktens

(Forts. å sid. 19.)

"En enda fast punkt."

Någon gång har också soldaten behov av att utanför den sorlande kamratreisen stämmas till stillhet och religiös eftertanke.

— Av vpl K.-G. Isaksson —

Att militärlivet vänder upp och ner på mångt och mycket, är en sak på gott och ont. När man ständigt lever tillsammans med kamrater, arbetar, äter och sover tillsammans dag efter dag, växer en känsla av solidaritet, av ansvar för det gemensamma fram, som ingalunda kan avfärdas med ett: "det gör man bara för att själv få det så bra som möjligt." Och just detta kamratskap, när det är som bäst, är säkert något av det ljusaste man får erfara under militärtjänsten.

Men detta liv, som i sina bättre former har sitt obestridda värde ur uppfostrande synpunkt, rymmer också sina faror.

För ett sunt andligt liv behövs mänskligt sett samling, koncentration; religiöst sett stillhet, andakt, bön. Jag tror inte, att jag tar miste när jag säger, att vad man mest saknar är just den rent yttre ostördhet, inre samling tarvar. Att det inte finns någon ro på logementen är rätt naturligt, men även dagrum och liknande är olämpliga. Risken att man aldrig kommer från den sorlande kamratreisen in i stillhet och andakt är stor; splittring, ytlighet och rotlöshet blir följden.

Härmed är vi framme vid den frågan: Vad görs för religionsvården bland soldaterna, och vartill syftar den? Det ligger i öppen dag, att religionsvården i fält och på depå skiljer sig väsentligt. Vid depåerna finns regementspastorer anställda, och till fältförbanden inkallas fältpräster och fältpredikanter. Dessas uppgift är att genom gudstjänster och korum väcka det andliga intresset och bereda tillfälle till andakt. Dessutom åligger det vid vissa förband fältprästen att handha biblioteksverksamheten. I denna korta framställning skall endast några synpunkter läggas på den rena religionsvården.

Depåerna ligger i allmänhet så, att kyrkan finns i närheten. Detta är en stor fördel, ty då finns möjlighet att anknyta till det lokala gudstjänst-

livet. Visserligen anordnar regementspastorn korum, militärgudstjänster i kyrkan och soldataftnar, men det är alls inte meningen, att detta skall vara tillräckligt för den uppbyggelse vi behöver. Dels ligger man relativt länge på samma plats, när man ligger på depå, och dels finns kyrkan i närheten; det naturligaste och riktigaste är givetvis då, att man inlemmas i församlingens gudstjänstliv och där finner andlig uppbyggelse. Och jag tror, att det är ett steg i rätt riktning, när inkallade vid T 4 tagit initiativet till de liturgiska aftonböner, som varje onsdag hållas i Hässelholms kyrka.

De gudstjänster, soldataftnar och dylikt som genom militärpastorns försorg anordnas har utan tvivel sin stora uppgift att fylla. Vid dessa kan förkunnelsen läggas så, att den i särskild grad berör de förhållanden, som under militärtjänsten blir aktuella. Men det vill jag än en gång betona, att den huvudsakliga delen av uppbyggelse bör vi söka i församlingens gudstjänst, medan vi ännu ligger på depå.

Här vid T 4 är föreskrivet, att korum för hela kåren skall hållas vissa av militärpastorn bestämda sönd- och helgdagar. Vidare skall som regel korum hållas kompanivis tisdagar och fredagar, före övningarnas början. Dessa kompanikorum ledas av kompanicheferna. Bestämmelserna om korumhållande gäller från den 1 sept. i år t. v.

(Forts. å sid. 21.)

Berns Hotell

AXEL FREDLUND

Tel. Namnanrop

REKOMMENDERAS!

DEN LILLE TRÄNGSOLDATENS

Vid norrländska rekrytmönstringar har upptäckts ynglingar, som varken kunde läsa eller skriva. Då det inte kan anses uteslutet, att sådana unga analfabeter sticker sig undan även i T 4:s kompanier, har Snapphanen beslutat att till deras tjänst utarbeta en trängsoldatens ABC-bok. Det är utgivarnas fasta tro, att denna lärobok kommer att ingå som särskild bilaga i nästa års upplaga av SoldITräng.

Cr du svart och kortbent hund,
vråla i gevär på stund.

Den som värdslös är med kåget
borde skickas hem med tåget.

En på femti kilo gör
lycka blott som sårmarkör.

Fin blank peng ger var dag staten
åt den lille trängsoldaten.

Gammal kärlek och gevär
ingalunda samma är.

Anspanssbassen hästens hovar
fruktar, går i stora lovar.

Blir du trött på marschens il,
tveka inte: ta en bil!

Hälsa vänster: gör honnören,
men med vänster hand ej gör'en!

A B C - B O K .

Strumpor stoppas, utan suckar,
bakom skåpet tills du muckar.
Trist är måndag morgon; luckan
fylls av kvidande och suckan.
Ur arrestens kvällsbönstankar:
Skydda dem som i natt plankar!

I armén finns två slags känger:
de som kippar, de som tränger.

Julafton soldat på trängen
första frukost får på sängen.

Knäpper du ej alla knappar
kaparn permissedeln nappar.

Lek ej fotboll under ex 2:
ett två tre fyr — inte 6—2.

Möter du kapten på stan,
glöm ej hälsa på'n för fan.

Nämnen geväret gärna puffra
men glöm inte bort dess nuffra.

Oi T 4:s korpraler,
hur oräkneligt ert tal är!

Populärt blev lundaspexet.
Populärare än ex 1.

Ql och lustigt har rekryter.
Allting annat osann myt är.

Rop från bilplutonen: Gengas
borde hellre heta sengas!

Volontärens morgonsuck:
trettioåtta månår muck!

Xett, x två, x tre, x fyr —
sänk mig hellre i en häxmyr!

Yngling du som är reveljen
släng trumpeten eller sälj'en!

Zackarias heter sällan
trängare. (Då hellre Stellan).

Åla glatt i varje dike.
Härligt är naturens rike.

Är du post och anar fara,
ropa halt och skjut sen bara!

Överste är svårt att bli.
Nöj dig med ett kompani!

WATERLOO.

Det var sommaren strax före kriget. Jag befann mig på hemresa från England, där jag under ett par underbara veckor gästade studenterna i Cambridge, och hade nått Brüssel. Den belgiska huvudstaden sjöd av liv. Den lille polisen i gatukorsningen utanför mitt hotell fäktade vilt med armarna och hann ej torka svetten ur pannan under sitt tappra försök att hålla ordning på trafiken. Det var långt till ron och harmonin bland Cambridges åldriga colleges. Jag studerade tidtabellen. Mitt tåg skulle gå först om några timmar. Kanske jag skulle hinna med en tur ut till Waterloo. Den världsberömda byn ligger blott halvannan mil från Brüssel, och man når den lätt på spårvagn.

Waterloo — namnet har en sällsam klang i var mans öra. Att möta sitt Waterloo, det är att möta det definitiva slutet, att få alla förhoppningar krossade, alla planer omkullkastade. När den 18 juni 1815 var till ända, var det även slut med Napoleons herradöme över Europa. På några få timmar grusades vad ett liv byggt upp. Kejsaren hade skrottat på morgonen, ryckt sina grenadjärer i mustaschern och ropat till marskalk Ney: "Vi ha nittio möjligheter på hundra!" Men, som Victor Hugo uttrycker det, "Bonapartes seger vid Waterloo ingick ej i den gudomliga försynens lag för det nittonde århundradet. En annan sakernas ordning var under förberedelse, och i den fanns ingen plats för Napoleon. Tiden var mogen för gigantens fall."

Historien är emellertid föga rättvis, då den ger Waterloos namn åt sitt kanske mest dramatiska blad. Det var till byn Waterloo som Wellington be-

"Man har förändrat mitt slagfält!" lär Wellington ha utropat då han några år efter Waterlooslaget återsåg platsen för sin glänsande seger över Napoleons sista arméer. Om ett besök vid Waterloo sommaren 1939 berättas i denna artikel.

gav sig för att uppsätta segerrapporten till sin regering. Men av drabbningen hade byn lämnats orörd. Grannbyarna i söder fingo däremot krigets hela tyngd över sig. Mont-Saint-Jean bombarderades, Hougomont brann upp, Papelotte brann upp, Plancenoit brann upp, Haie Sainté stormades, Belle Alliance var platsen för de båda motståndarnas ursinniga livtag. Men intet av dessa namn är känt. "Det var Waterloo, som ingenting gjort, som knappast haft kännning av stridsvägorna, som i historien fick hela äran..."

Slagfältet erbjuder i våra dagar ett helt annat utseende än det gjorde den skicksedigra 18 juni. Redan ett par år därefter lär Wellington vid ett besök på platsen för sin seger ha utropat: "Man har förändrat mitt slagfält!" Där det kejsarliga gardet stupade har man med hjälp av tusentals kärror jord skapat ett väldigt minnesmärke över drabbningen, 150 fot högt och 500 fot i omkrets, och på jordpyramidens topp har man placerat ett bronslejon, symboliskt fångande jordklotet under sin jättetass.

Hit leder en lång trappa. Jag följde den upp till bronslejonet. Nedanför mig låg Waterlooslätten med sina mjuka kullar och mörka skogar. Vinden blåste sakt i sädesfälten, solen lyste mildt. Vid foten av kullen lågo några små byggnader, som bättre harmonierade med det bullrande förflutna. Man kunde finna ett museum med krigstroféer, en biograf som non-stopvevade en napoleonfilm samt en rad caféer och souvenirbutiker med högröstad reklam från utropare och skyltar. Men här uppe på höjden gick blicken fri från dessa attraktioner. Man såg blott den leende naturen, bondgårdarna som vilade där, arbetarna på fälten.

Men min Baedeker skisserade snabbt ett annat ansikte åt slätten där nere.

I februari 1815 hade Napoleon lämnat Elba, redan den 20 mars höll han sitt intåg i Tullerierna i Paris. Hans gamla soldater fylkades åter under hans fanor. Tegnér tolkade stämningen i "Den vaknande örnen":

(Forts. å sid. 21.)

Folkrätt och krig.

Av vpl Olof Sundberg (6 komp.)

Trots vittomfattande kollektiva överenskommelser och alla traktaetr och pakter synes det vara omöjligt att förhindra uppkomsten av krig. I folkrätten synes man vara väl medveten härom, och den största delen av de folkrättsliga reglerna är sådana, som behandla krig och neutralitet. De lagar som gäller kriget och krigföringen har uppstått på samma sätt som andra lagar, nämligen genom sedvänjor och avtal. Avtalen har vanligen ingåtts i samband med fredsslut eller i varje fall grundats på erfarenheter i ett närliggande krig, av vars värsta ohyggligheter man velat förhindra ett uppreppande. De flesta reglerna avser att humanisera kriget så långt som det är förenligt med krigets krav. I någon mån har väl sådana strävanden gjort sig gällande i alla krig mellan organiserade härar, men först under 1800-talet har man samlat de seder och bruk, som vunnit mera allmänt gillande i lagar och enats om dem i internationella kollektiva statsfördrag. Exempel är 1864 års Genèvekonvention rörande särade militärens vård i fält omarbetad och ånyo antagen 1929, 1868 års Petersburgsdeklaration med förbud mot exploderande kulor med mindre än 400 grams vikt samt avtal vid första fredskonferensen i Haag 1899. Mest omfattande är 1907 års Haagkonvention, vars överenskommelser och lagar om lantkrig finns i det s. k. lantkrigsreglementet. Denna konvention har biträttits av det stora flertalet stater, ehuru av en del med vissa förbehåll. Enligt sitt innehåll är konventionen tillämplig endast mellan de fördragslutande makterna och blott om de krigförande samtliga äro parter i överenskommelsen, den s. k. ömsesidighetsklausulen. Av de i världskriget deltagande staterna hade Serbien, Turkiet och Montenegro ej slutgiltigt underskrivit 1907 års konvention, och den skulle sålunda enligt nyssnämnda klausul ej ha varit tillämplig under kriget. En så formell ståndpunkt gjordes emellertid ej gällande av de krigförande, i synnerhet som konventionen ansågs blott ge uttryck åt sådana regler, som redan erkänts i tidigare krig. Men om de krigförande ej i teorien förnekade konventionen, så överträdde de den desto mera i praktiken.

Lantkrigsreglementets innehåll är i korthet följande. Såsom krigförande med rätt att behandlas

enligt reglementets föreskrifter — till skillnad från illegitima frikårer — erkännes ej blott militära trupper utan även en avdelning av frivilliga, om de står under befäl av en ansvarig person, bär sina vapen öppet samt vid operationer iakttagit krigets lagar. Uniform uppställs ej som villkor, men det fordras, att de frivilliga bär ett bestämt och på avstånd synligt igenkänningstecken. Befolkningen i ett icke ockuperat område, som vid fiendens ankomst gripes till vapen men ej hunnit organisera sig, skall betraktas som krigförande, om den bär sina vapen öppet och iakttagit krigets lagar. Krigsfångar kan interneras inom ett visst område men får ej inspärras annat än då så är oundgängligen nödvändigt. De som ej ha officers grad må användas till arbete mot gottgörelse, men arbetet får ej vara alltför tungt eller ha samband med krigsföretagen. Förbjudna stridsmedel är gifter och förgiftade vapen. Genom Haagdeklarationen 1899 förbjöds projektiler, vilkas syfte är att sprida kvävande eller giftiga gaser, samt s. k. dum-dum-kulor. I Genèveprotokollet 1925 upprepas förbudet mot kvävande och giftiga gaser samt tilläggas förbud mot liknande vätskor och bakteriologiska stridsmedel. I lantkrigsreglementet förbjödes vidare att döda eller sära fiender som givit sig, att använda vapen, projektiler eller ämnen, som är ägnade att förorsaka onödiga lidanden samt att anfalla eller bombardera städer, byar, bostäder eller byggnader som ej försvaras. Samma gäller att obehörigt använda Rödakorstecknet, fiendens

Trikå-Norden

Trikå
Strumpor
Underkläder

Norregat. 1 . Tel. 2

Giv akt!

— när det gäller FOTO

Evy-Foto

Solgården . Hässelholm

Tel. 10 45

nationella flagga, parlamentärtecken eller att förklara motståndarens undersåtars rättigheter upphäva. Inom ockuperade områden får ej befolkningen tvingas lämna uppgifter om de egna stridskrafterna. Samfällid bestraffning vare sig i form av penningegärd eller på annat sätt får ej åläggas befolkningen på grund av enskilda handlingar. S. k. krigsgärd får dock upptagas men endast efter skriftlig order av högste befälhavaren, och den skall då såvitt möjligt uttagas efter samma fördelningsmetoder som de allmänna skatterna. Rekvision får endast ske för ockupationsmaktens behov och skall betalas kontant eller med skuldsedel. Av enskild egendom får endast transportmedel beslagtogs. Slutligen stadgas att krigförande part som bryter mot reglementet blir skadeståndsskyldig, och att stat är ansvarig för handlingar, som begås av personer tillhörande dess krigsmakt. I vilka rättegångsformer dylika krigsförbrytelser skall handläggas ges ingen anvisning på. En överenskommelse vid 1907 års Haagkonferens uppställer krav på en uttrycklig krigsförklaring före fientligheternas inledande för att tidpunkten för inträdandet av krigstillstånd skall kunna konstateras.

Skillnaden mellan örlogsfartygs och privatfartygs rättsställning i sjökriget är ej lika skarp som

skillnaden mellan stridskrafterna och civilbefolkningen i lantkriget. Berättigade att gå anfallsvis tillväga är blott krigsfartygen och endast dessa får sänkas utan föregående varning, men fientliga privatfartyg kan såtillvida utsättas för krigsvåld, som de må tagas som krigsbyte, ty privategendom respekteras ej i sjökriget. De äger rätt att försvara sig mot uppbringning. Beträffande gas, sjukvård o. d. gäller samma regler som i lantkriget. Om de krigförandes rätt mot neutrala fartyg har olika åsikter gjort sig gällande i olika tider. Enligt reglerna i Consolato del mare, som sammanställdes på 1300-talet i Barcelona, skulle fientligt gods få uppbringas å neutrala fartyg men ej neutralt gods å fientliga fartyg. Under 1700-talet vann den ståndpunkten stor utbredning, att fartygets nationalitet skulle vara avgörande för uppbringningsrätten, som formulerades i principen "ofritt skepp, ofritt gods" och "fritt skepp, fritt gods". Ett intressant skede i sjökrigets historia bildar försöken av en del nordeuropeiska stater vid slutet av 1700-talet att skydda sina handelsfartyg med örlogskonvojer, s. k. väpnad neutralitet. Genom internationella överenskommelser i samband med den fred som slöt Krimkriget 1856 antogs regler om handelsfrihet för neutrala, den s. k. Parisdeklarationen. Där stadgas att neutral flagga skyddar neutralt gods utom kontraband, och att neutralt gods ej må uppbringas ens å fientligt fartyg. Vidare bestäms att blockad skall vara effektiv för att behöva respekteras samt avskaffas kaperiet. På denna linje fortsatte man i Haag 1907 och tillade bestämmelser om utläggande av minor, om uppbringning, om förändring av handelsfartyg till krigsfartyg och om behandling av sårade. Kontrabandsbegreppet blev dock aldrig fullt bestämt, och detta blev en källa till ovisshet och oenighet.

Ett problem som först blev aktuellt genom sjökrigen var vilka stater som skulle anses som neutrala, och vilka skulle anses ha förverkat sin neutralitet. Vad beträffar lantkriget var man till en början ej så nogräknad med sådana saker, som att en neutral stat t. ex. lånade ut några regementen åt en krigförande makt. Striderna fördes ju förr i världen med övervägande antal legotrupper, och dem lånade man ut till varandra utan att för den skull äventyra sin neutralitet. Nu är förhållandena helt andra, och en neutral stat kan ej ens utnyttja det svängrum folkrättsreglerna medger utan att få en hel del påskrivet av de krigförande.

Själva ordet neutralitet kommer av det latinska ordet neuter som betyder gennedra. De folkrättsliga neutralitetsreglerna finnes i 1907 års Haagkonvention angående neutrala makters och perso-

ners rättigheter och skyldigheter under krig. Man kan skilja på militär och mera handelsbetonad neutralitet. Huvudgrundsatsen på det förre området av neutralitetsrätten är, att de krigförandes stridskrafter ej få företaga krigshandlingar inom neutralt område eller taga detta till bas för krigsoperationer mot motståndaren. Härtill kommer speciella regler. På hela detta område gäller principen om lika behandling av de krigförande. Neutrala makters område är okränkbar. De krigförande må ej föra trupper eller transporter av proviant eller ammunition över neutral stats landområde eller där anlägga station för radiotelegrafering e. dyl. Stridande styrkor får ej uppsättas eller värvas i neutralt land till förmån för någon krigförande. Men en stat är ej ansvarig om enskilda personer överskrida gräns för att ställa sig i krigförande stats tjänst eller pliktig att förbjuda krigförande att använda telegraf- eller telefonkablar. Om trupper inkomma skall de interneras. Sårade och sjuka få föras över neutralt område.

Krigförande staters örlogsfartyg äger i motsats till lantstridskrafter tillträde till neutralt territorium. De har rätt till "inoffensiv passage" genom neutralt kustvatten och kan anlöpa neutrala hamnar, men de får ej begagna neutralt territorium som bas för krigsoperationer och får ej företaga krigshandlingar, uppbringning eller visitation. Sådant skall neutralitetsvakten avstyra. Krigförandes örlogsfartyg äger dock ej tillträde till kustfästningars skyddsområden eller avspärrade zoner. Strängare regler gäller för krigförandes undervattensbåtar. Tillträde för dessa till svenskt territorialvatten har i princip förbjudits. I Öresund må dock även ubåtar färdas genom svenskt vatten. Genomfarten skall dock ske utan onödigt uppehåll, i övervattensläge och med nationalitetsflaggan hissad. För Ålands hav och passagen till Bottniska viken har intet undantag i förbudet gjorts, och ubåtar är alltså rättsligt förhindrade att passera mellan Åland och svenska kusten in i Bottniska viken. Handelsfartyg som är beväpnade annat än till självförsvar, och det räknar man att de är, om de har kanoner längre föröver än midskepps, betraktas som kapare vilka förbjöds i 1856 års Parisdeklaration och äger ej tillträde till neutralt vatten. Från kapare, vilket är benämningen på offensivt beväpnade privatägda, t. ex. av rederibolag, handelsfartyg bör man skilja s. k. hjälpkryssare d. v. s. beväpnade handelsfartyg införlivade med krigförandes örlogsflotta. Krigförande makts örlogsfartyg får i regel ej kvarstanna längre än 24 timmar i neutral hamn och ej heller må fler än tre krigsfartyg tillhörande samma eller sinsemel-

lan förbundna makter samtidigt uppehålla sig i samma hamn eller i samma kustdistrikts hamnar. Militära förråd får ej intagas och restriktioner gäller för bränsle och livsmedel.

Beträffande för krigsbruk avsedda luftfartyg finns ingen internationell överenskommelse, men för Sveriges del gäller att de ej får komma in över svenskt territorium. Har de ändå gjort det, gäller den regeln, att luftfartyg som är i stånd att gå anfallsvis tillväga ej får lämna svenskt territorium, om det är skäl att antaga, att det är avsett att användas mot annan makt. Dessa regler gäller ej makter med vilka speciella avtal ingåtts, vilka i så fall blir gällande. Men härvid är att iakttaga att om ett medgivande lämnas till någon av de krigförande den andra parten skall ha rätt till samma villkor. Annars är ett avsteg från neutraliteten gjort.

Men neutraliteten tar sig ej blott uttryck i förhållandet till de krigförandes stridskrafter, utan gäller även handelspolitiska förhållanden. Angående export av krigsmateriel från neutral stat till krigförande gäller enligt ett par av 1907 års Haagkonventioner den regeln, att exporten antingen skall vara fri till bägge de krigförande parterna eller förbjuden till bägge. Dock kräves det blott

(Forts. å sid. 22.)

Permissions-
kvällar

**Burmans
Konditori**

Har
Ni
Permis
och
blir
Svärms?
?

*Flickan träffar
Ni säkrast på*

BJÖRKSÄTER

VAKTTJÄNST.

"Här står jag och kan inte annat!" Så ungefär formlar sig väl ens första tanke, när man fått på stål hjälmen, tagit sitt armolblanka gevär i handen och Gud i hågen och placerat sig på post nr 1 vid stora grinden ut till världen. Man intar den där lugnt bredbenta ställningen, som posten ju bör ta, och spejar med halvt osäker, halvt utmanande blick ut i den ljuva augustikvällen. De första gula löven prasslar i det lätta vinddraget, och då och då lyfter en svärm kajor från kanslihusets tak, som skymtar som en mörk silhuett bakom lövverket.

Då hör man plötsligt steg närma sig på grusgången. Det är vaktchefen, som är ute för att se till sina får. Ja, den sanne vakten bör ju emot eventuella sabotörer eller sentkommande permitterter vara barsk som ett lejon, men inför vaktchefen from som ett lamm. Det blir faktiskt en underligt stark solidaritet mellan vaktchef och poster. Både vaktchefen och posten vet, att om man åker på en blåsning så finns det vissa chanser för båda parter att få flytta in i vaktlokalsens bakre regioner för några dagar.

Men minuterna går, kryper eller ålar sig fram. De passerande officerarnas antal blir allt mindre, och den strama posthållningen, som till en början var nästan överdrivet stram och stel, blir mera slentrianmässig och mot slutet av passet måste man faktiskt anstränga sig för att den inte skall bli av verklig dussinkvalitet. Allt efter som tiden går och man börjar se fram emot avlösningen först som något avlägset gott att stilla hoppas på och sedan som en visserligen alltför avlägsen, men

dock realitet, allteftersom man blir allt mera trött och olustig i sin vildvuxna hjärna, börjar tankarna hastigt och spökligt att rotera om varandra. De dyker plötsligt fram inom medvetandet för att nästan lika fort försvinna igen i den dunkla brygd, som bildar det undermedvetna.

Militärt och civilt blandas inom ens tankar. Man erinrar sig föregående, civila, månbelysta augustikvällar, med plaskande vatten, änder som skrikan de flugit över en liten mörk och hemlighetsfull skogssjö och tornsvalor och läderlappar irrlande i den mörknande rymden. Man minns lågmälda samtal i skymningsljuset i ett litet spartanskt men trivsamt gymnasistrum, då gardinerna stundom fladdrat till och släppte in en vindfläkt från den höstliga trädgården. Men så kommer man också ihåg att man står på post med laddat gevär. Ännu i minst ett år skall man ha gevär och hjälm; ännu många nätter skall man väckas i vaktlokalen av telefonpostens vresiga stämma: "Du ska opp och gå nu!"; ännu många likadana minuter skall man stå här, inom kasernen men vid den stora grinden ut till världen. Så kommer man att tänka på de hundratals, ja tusentals andra, som i natt går på vakt eller står på post, på Norges klippkuster, i små idylliska danska städer, vid stranden av det nattmörka Medelhavet och på stäpperna vid Don. Över allt på jorden går människor på vakt med laddade gevär, på vakt mot varandra, mot "fienden". "Fienden", det är någon man alltid fruktar och hatar. Varje nation, varje människa har sin "fiende"; ett lömskt och brutalt väsen som lurar på ens välfärd och liv. Även jag går i natt på vakt mot fienden, vet inte så noga vem han är eller vad han vill mig; vet bara att han inte begriper annat än skarpa skott och slag med gevärskolven; vet, att man först bör skjuta honom i benen, för han bör i alla fall få en chans, så fiende han är.

Men nu kommer avlösningen. Han ställer sig framför mig; jag lämnar av till honom och vi byter plats. Hans ansikte är fullständigt uttrycks-löst, jag kan inte se vad han tänker eller tycker, och strängt taget bryr jag mig inte så mycket om det; jag bara vill en sak: komma in i vaktlokalen och under modell 10-kappan och somna. Jag vet att om fyra timmar skall jag upp och "gå" igen, men det kan jag inte nu hålla aktuellt för mig. När

**God
vällagad
mat**

serveras å

Pensionat Östgöten

Bryggareg. 8 . Tel. 897

Abbonenter mottagas

jag drar kappan över mig är jag absolut säker om att få sova en evighet innan nästa pass.

Klockan 01.00 står jag åter igen på min post. Natten är kolmörk och tyst. Jag stöter mitt gevär i marken och lyssnar på ljudet. Jag känner med fingrarna på gevärspipan och på bajonetten. De är hala av armol; de lär väl knappast rosta under natten? Säkert inte; jag kan vara aldeles lugn. Så fortsätter den vilsna tanken att syssla med alla slag av detaljer och små spösmål. Den griper efter varje tillfälle till sysselsättning liksom den drunknande efter halmsträet. Och som väl är finns det många "halmstrån"; ja, jag tror faktiskt att min tanke oftast sysslar med sådana nu för tiden. Det ger ju i alla fall en viss förströelse med "halmstråna" för den drunknande.

Klockan 03.00. Passet slut. Jag har åter en evighet på mig till 04.30, då jag skall upp och kratta grusgången. Det börjar bli ljusare i luften. En man har redan gått att väcka maskinisten, som är den förste som sätter i gång på morgonen. Ingen människa syns ännu ute. En igelkott larvar söm-nigt fram utefter gräskanten. Han ser trött och desillusionerad ut. Vill hem till sitt hål och invänta nästa natt och dess fröjder.

Sedan man städat vaktlokalen marscherar man tillbaka till kasern. Vi tvättar oss och snyggar upp oss litet och så är vi pigga och nytra igen — men loppbetten fortsätter att klia i ännu ett par dagar.

"9 4 2."

Filosofi.

- Vad är 87:an i det civila?
- Docent i filosofi, sergeant.
- Då kanske 87:an vet, vad som menas med en aning?
- Ja, sergeant. Aningen är enligt Platon en förnuftsmässig, ej begrundad tanke, som riktar sig mot framtiden och är känslomässigt betonad. Andra filosofer som Aristoteles, Kant m. fl. har sysselsatt sig med begreppet aning. Kant t. ex. har definierat aningen som...
- Det är bra. Var då vänlig och dra in magen en aning.

En svensk tiger.

Det hände sig att en furir vid en förläggning åtskilliga gånger i trakten mötte en person, som visade alla tecken till att vilja inleda konversation. Detta lyckades också till slut, och mannen var mycket intresserad av provinsen, vilka trakter han sett, om han hade fått åka lastbil eller mar-

scherat o. s. v. Ja, han var så intresserad att furiren beslöt ge honom en minnesbete.

En dag efter middagen kom furiren med sitt kokkärl till ladugårdspumpen, och i samma ögonblick kom hans nyfikne bekantning framklivande.

— Ska det bära iväg nu på bilarna, som står därborta, frågade bekantningen.

— Ja, skulle du vilja pumpa ett slag, medan jag diskar, sade furiren, så ska du få höra de senaste nyheterna.

Den nyfikne pumpade för allt han var värd, och furiren åsåg det hela med ett belåtet leende. När han tyckte det var nog, sade han med bister röst:

— Ja, pumpa du, men mig pumpar du inte!

Den nyfikne kom aldrig mer i närheten av den förläggningen.

Marschövning.

Det är övning i noggrann marsch på exercisplanen. Furiren ryter:

— Ni marscherar faktiskt sämre och sämre för varje dag som går. I dag marscherar ni ungefär som i morgon.

Skottskada.

Fem skyttar står uppställda på pistolskyttebanan. Eld kommanderas. Fyra skott smäller. Det femte låter vänta på sig. Allas ögon riktas mot den femte skytten. Nu smäller det. Skytten börjar darra i knäveckan, ansiktet dras ihop och får färgen av ett gammalt kommisslakan. Med händerna krampaktigt för hjärtat kvider han:

— Här tog det.

Befälhavaren rusar fram för att se vad som hänt. Linnerocken knäpps upp, och mellan skinnet och skjortan plockar man fram en varm liten — patronhylsa.

**Hässleholms
Kemiska
Tvätt**

när det gäller KEMISK TVÄTT!

Järnvägsgatan 23 . Tel. 698

HAMTAR och HEMSANDER

Böcker och militärer.

Med bästa vilja i världen kan inte en bibliotekstjänsteman påstå, att militärer under vanliga förhållanden hör till bibliotekens flitigare kunder. De senare åren med sina många inkallelser ha emellertid resulterat i en avsevärd ökning av de militära boklånen vid våra bibliotek. Det har också framhållits från sakkunnigt håll, att det bör vara ett militärt intresse att ordna fritidsverksamheten på bästa sätt för de inkallade, och då läsning av goda böcker väl torde vara en av de lyckligaste lösningarna av fritidens problem, ligger det också i bibliotekens intresse att komma i kontakt med den studieintresserade militären.

I allmänhet gäller följande regler för boklån: Militär som vistas på garnisonsorten kan — förutom till det militära förbandets eget bibliotek — vända sig till på orten befintligt statsunderstött bibliotek eller till i länet befintligt centralbibliotek. Vid förläggningar utanför garnisonsorten kan militär i länet, där centralbibliotek finns, erhålla lån från detta, därjämte kan i allmänhet lån erhållas från den egna garnisonsortens bibliotek eller från närmaste statsunderstödda bibliotek.

Vad Hässleholm beträffar är dess stadsbibliotek tillgängligt för all militär efter samma regler, som gäller för stadens civila invånare, d. v. s. var och en har rätt till kostnadsfria boklån samt till att begagna sig av bibliotekets lärum med dess uppslagsböcker, tidningar och tidskrifter. Genom bibliotekets förmedling stå även böcker från länets centralbibliotek samt från de vetenskapliga biblioteken till förfogande. Militärförband som önskar vandringbibliotek, d. v. s. mindre boksamlingar som lånas för relativt lång tid, kan vända sig till Soldatvårdsmaterialdepån i Kristianstad eller till länets centralbibliotek.

Följande statistik från Hässleholms stadsbibliotek belyser i någon mån det stora läsintresse, som numera finns bland militärer: Under åren 1940—42 inskrevs vid biblioteket 580 militära läntagare, under 1943 ha hittills ytterligare 143 tillkommit. Dessa ha tillsammans gjort 12.450 lån, varav 4.508 varit facklitteratur, 6.982 skönlitteratur (svensk och översättningslitteratur), 521 utländsk skönlitteratur på originalspråk samt 439 ungdomsböcker. 102 lån ha gjorts från centralbibliotek och vetenskapliga bibliotek. Under samma tid ha 22 vand-

ringsbibliotek förmedlats till militära förläggningar.

Den som till äventyrs tror, att den kolorerade veckopressen utgör den inkallades käraste läsning, skulle jag vilja råda till en tids bibliotekstjänstgöring. Det är friskare fläktar som blåser än de, som kommer från kiosklitteraturens förskämda luft. Här lånas inga missromaner, inte ens — något som man kanske skulle kunna tro — en alltför diger portion detektivromaner. Foresters "Med flaggan i topp", Mobergs schlager "Rid i natt", Kielands snart klassiska "Skeppar Worse" hör till favoritromanerna. Facklitteratur lånas flitigt, alltifrån metafysik till kaninskötsel. En önskan att leva med i det aktuella kan lätt spåras, och dagspolitik och moderna biografier är omtyckta ämnen. "Ambassadör Dodds dagbok", Davies' "På uppdrag i Moskva" och Shirers "Sista tåget från Berlin" ha här varit favoriterna. Reseskildringar av alla slag är efterfrågade. Många ha lånat ungdomslitteratur. En mycket modig löjtnant har till och med tagat hem med en av förra årets prisbelönta flickböcker.

För att få ett aldeles färskt intryck gör jag några stickprov ur de senaste dagarnas statistik och finner följande: En vpl läkare har ur vårt i hans tycke säkerligen magra medicinska bokförråd lånat Nicolles "Infektionssjukdomarna", en annan inkallad har bestämt sig för Bojers "Huset och havet", Mobergs "Sömlös" och Stenlunds "Människohav i vågor", en tredje återigen har lånat Hjalmar Gullbergs sista dikter och Stolpes "Profeter och diktare". En mera blodtörstig kapten har lagt sig till med både "Mord på ljusa dagen" och "Mord mellan lektionerna", medan en fridsammare vpl apotekare fastnat för "Hjärtat söker nödhavn" av Dagmar Edqvist. En vpl, i det civila montör, har lånat "Vardagskonst — världskonst" av Broby-Johansen. En annan har beställt Torsten Holms "Kriget och den europeiska enheten". Sju militärer ha sällat sig till kön, som väntar på Vicki Baums sista bok "Marion lever", två av dem ha begärt den på tyska.

En titt in i bibliotekets lärum visar, att två militärer läser tidningar, en skriver av en artikel ur Nordisk familjebok, två skriver brev och en bara sitter. Apropos skriva brev skulle jag här gärna

Idrott och militärer.

Är idrotten av militärt värde? Det är en fråga som för närvarande är mycket aktuell med tanke på denna allt mer framträdande övningsgren. Många framhålla att idrotten är fördömlig, emedan den är disciplinupplösande. Andra hålla gymnastiken som det allena saliggörande.

Några åter inse idrottens verkliga betydelse. Denna sista kategori utgöres främst av de aktiva idrottsmännen, vilka på nära håll följa och studera pojkarnas utveckling på idrottsplanen. Den som år efter år får se den ene vpl efter den andre på idrottsplatsen utveckla muskler, vilka han förut knappast använt, vinna balans och styrka samt framför allt mod och framåtanda, torde vara mest kapabel att döma i den frågan. En väl ledd idrottsövning kan aldrig verka upplösande på disciplinen. Askådaren kan kanske missledas därigenom, att befäl-idrottsledaren på idrottsplatsen kommer i intimare kontakt med de värnpliktiga än under övriga militära lektioner. Löptider, hoppstilar och vinstchanser diskuteras fritt och otvunget. Den till graden lägre kanske tillrättar ett fel i sin chefs hoppstil. Men inte tar idrottsmannen-chefen detta som någon kritik, och inte är det heller me-

å mödrars, fruars och fästmörs vägnar vilja göra ett inlägg, avsett för maskulina läntagare i allmänhet och militärer i synnerhet: I å t bli att alltid använda brev som bokmärken. Biblioteket har ett stort besvär med att få tag på de rätta ägarna till breven. Ibland är det omöjligt, och vi ha för närvarande en diskret förseglad låda med diverse kärleksbrev, vilka säkerligen ej från början varit avsedda för bibliotekets handskriftsamling.

Att den vackra statistik, som de militära boklånen nu uppvisar, skall stå sig även under fredligare förhållanden är av lätt förklarliga skäl otänkbara. Men det är att hoppas, att militären även i fortsättningen skall hitta vägen till biblioteken, och att ett gott samarbete så småningom skall växa fram mellan militära bildningsråd och bibliotek. För oss bibliotekarier har det varit en stor glädje att under dessa orosfyllda tider i någon mån kunna bidra till den andliga beredskap, till vilken förmedlandet av goda böcker även kan räknas.

Britta Rydeman.

nat att vara kritik. Det är ett gott råd av en kamrat till en annan. Efter idrottstimmans slut är disciplinen med säkerhet mer än fullgod trots de i allmänhet mycket stora fysiska påfrestningarna under lektionen.

Så långt om idrotten på idrottsplanen. Men även i de övriga utbildningsgrenarna har idrotten på senaste åren vunnit terräng. Fältidrotten har blivit den populäraste och mest omtyckta övningsgrenen på veckoprogrammet. Och vad vill väl en svensk soldat hellre än att skjuta, kasta handgranat eller orientera, allt under hård tävlan med sina kamrater?

När man dessutom kan erövra ett vackert märke som minne av sina resultat under vpl-tjänstgöringen, gör detta tjänsten ännu roligare.

För att stimulera intresset för idrotten vid regementena har nämligen tävlingar utlysts mellan truppförbanden om största antal avlagda prov för fältidrottsmärket och riksidsrottsförbundets märke. Glädjande nog synes T 4 i år gå framåt med stormsteg, då redan i september förra årets resultat fördubblats. Här bör dock tilläggas, att resultatet kunnat mångdubblas efter mer skärpt träning.

De som tränat ha nått långt. Eller vad sägs om våra unga furirer, vilka redan, trots sin hårda tjänst, nått svensk elitklass, T 4:s stafettlag, som slagit skåniskt rekord, eller våra orienterare, vilka varje söndag föra T 4:s färger till seger.

T 4 har gått ikapp de stora regementena och kan bjuda dessa hård strid.

Disciplin.

Gamle fanjunkaren berättar:

— Ni talar om disciplin, pojkar. Det vet ni inte vad det är för något, för ni har inte varit vid Skånska dragonerna. När översten vid regementet berättade en historia i mässen, så skrattade hela officerskåren. Berättade överstelöjtnanten, skrattade alla utom översten. Men skulle yngste fänriken våga berätta en, då fick han min själ skratta ensam.

Kårmästerskapen.

Det har varit red:s avsikt att ägna större utrymme åt idrotten vid kåren i dessa spalter, men på grund av diverse svårigheter ha bidragen uteblivit i detta nummer. Vi kunna dock räkna med en ändring härav i framtiden, ty såväl löjtnant Ramstedt som furir Nilsson (2. komp) ha benäget lovat sitt stöd. I detta nummer meddela vi endast resultaten av kårmästerskapen härförleden.

Kårmästerskapen i fri idrott har hållits vid kåren med ringa deltagarantal. Furir Nilsson med funktionärer svarade för goda banor och utmärkt arrangemang och goda resultat uppnåddes. Publikerna var fåtaliga och ingen bland de "högre" hedrade med sin närvaro, då kårens elit tävlade om mästartiteln. Resultat:

100 m.:

- (stam) Furir Nilsson 12,1 sek.
(vpl) Vpl Hedström, 6. komp., 12,1 sek.

400 m.:

- (stam) Furir Nilsson 54,0 sek.
(vpl) Furir Larsson, 3. komp., 55,6 sek.

1500 m.:

- (stam) Furir Stridsberg 4,08,4 min.
(vpl) Vpl Pettersson 4,20,4 min.

3000 m.:

- (vpl) Vpl Pettersson 9,38,4 min.

Höjdhopp:

- (stam) Serg. Jönsson 1,65 m.
(vpl) Furir Larsson 1,55 m.

Längdhopp:

- (stam) Serg. Arenhag 5,98 m.
(vpl) Vpl Hedström 5,90 m.

Diskus:

- (stam) Serg. Darpö 32,05 m.
(vpl) Vpl Hedström 34,20 m.

Spjut:

- (stam) Serg. Arenhag 44,73 m.
(vpl) Vpl Hedström 45,12 m.

Fritidsgård på T 4.

En 200-årig f. d. göingestuga kommer vid jul-tiden att stå färdig som fritidsgård för T 4-personalen med servering, bibliotek, läs- och skrivrum och underbefälsmäss. Det blir med andra ord ett tidsenligare och hemtrevligare komplement till marketenteriet. Den nya fritidsgården börjar redan ta form på ången söder om östra barackstaden — härromdagen hölls taklagsfest, och vad som återstår är egentligen bara vissa delar av inredningen.

Tanken på denna gård kom upp för endast några månader sedan. Initiativet var kårchefens eget, och tillsammans med kapten Eckerbom och depå-assistenten fänrik Manfred uppgjorde han de första planerna. Om möjligt ville man komma över någon gammal göingegård, som sedan kunde transporteras till ort och ställe och vederbörligen moderniseras, och till den ändan annonserade man efter en ödegård, att betalas kontant. Svaren på den originella annonsen blev många. Den gård som slutligen blev utsedd låg uppe i de göingska ödemarkerna någon stans mellan Vittsjö och Verum, dit kårchefen, kapten Eckerbom, fänrik Manfred och tyghantverkaren Johansson tog sig en somardag över oländiga vildmarksvägar. Ödegårdens ägare blev så imponerad av besiktarnas antal att han föreslog att rivningen skulle börja omedelbart, men man nöjde sig med en noggrann undersökning av den 200-åriga byggnadens stomme och virke. Allt befanns gott, och några veckor senare befann sig göingegården i isärmonterat skick på sin nya plats.

Där började uppförandet omedelbart. ombesörjt av värnpliktiga hantverkare vid kåren. För ett par veckor sedan kunde man som sagt fira taklagsfest, och nu väntar man bara på en del av inredningen samt elektrisk och sanitär utrustning.

Fritidsgården har uppförts med så mycken hänsyn som möjligt tagen till det ursprungliga skick. Den kommer att målas röd med vita knutar och taket kommer att täckas med tegel i gammal stil eller om sådant ej kan anskaffas med spån. Det kommer närmast att påminna om en större sportstuga.

Källarvåningen kommer bl. a. att inrymma kår-

Kula:

- (stam) Serg. Rydlund 11,09 m.
(vpl) Vpl Olsson 10,54 m.

biblioteket, som skall flyttas från sin otillgängliga plats under D-kaserns takbjälkar in i rymliga och trevliga lokaler. Första våningen skall till största delen upptagas av en stor manskapsmäss med möbler i sportstugestil. Vägghasta bänkar och synliga takbjälkar kommer ytterligare att förstärka sportstugeintrycket. I ena ändan av mässen blir en serveringsdisk och där bakom köket. Meningen är att serveringsmöjligheterna skall bli desamma som marketenteriets. På andra sidan köket inredes en underbefälsmäss.

På övre våningen blir det skriv- och läsrum med bl. a. ett stort urval av tidningar av olika slag. Möblerna här kommer att vara i ljus björk.

Den ekonomiska sidan av saken ordnas tack vare lägerkassan, det vill säga den kassa till vilken bl a inkomsterna från marketenteriet flyter. Det är därför i varje T 4:ings eget intresse att gynna "markan" — de pengarna kommer honom själv till godo.

Samtidigt med fritidsgården beräknas två nya baracker vid gården bli färdiga att tagas i bruk. De kommer om dagarna att användas som lektions-salar, men meningen är att de om kvällarna skall kunna utnyttjas som fritidslokaler av manskapet. I den ena baracken skall inredas "spelsalar", bl a ett särskilt ping-pongrum, i den andra beredes möjligheter till fritidsstudier. Där skall alltså studier under fritiden kunna bedrivas.

Skogen kring den blivande fritidsgården och barackerna skall i sinom tid gallras och gräsmattor läggas, och till nästa sommar hoppas man att kåren skall ha ännu en uteservering att bjuda på.

Också andra planer äro å bane för ett bättre utnyttjande av personalens fritid. Den 1 december senast beräknas exempelvis andra våningen av marketenteriet kunna öppnas. Däruppe blir det plats för nästan lika många som i de ursprungliga lokalerna i bottenvåningen. En utvidgning av marketenterilokalerna har länge varit planerad — de äro ursprungligen gjorda för en kårpersonal på cirka 300 personer, och nu verkar närmare det fyrdubbla antalet inom T 4:s murar.

En viss skillnad.

— Här är fullt av sand och grus i soppan, löjtnant, sade den menige.

— Ni har kommit hit för att tjäna fosterlandet och inte för att klaga på maten, sa löjtnanten, som var på dåligt humör.

— Javisst, sa den menige, jag har kommit hit för att tjäna fosterlandet men inte för att äta upp det.

Tapto...

(Forts. fr. sid. 5.)

organisation och indelning. Ibland kan man emellertid inte tala om direkt inlåning. Ordet *regemente*, senlatinets "regimentum", användes sålunda till en början i vårt språk i sin allmänna betydelse av "styrelse". Om denna äldre innebörd erinrar sådana på samma stam bildade ord som "regering" och "regera". Sedan 1500-talet förekommer ifrågasvarande ord använt i konkret betydelse av "militär kår", d. v. s. den truppstyrka över vilken vederbörande befälhavare hade "regemente" eller befälsrätt.

Ett regemente består som bekant av *bataljoner* och där har vi återigen en term med italienskt-franskt ursprung. Ordet hänger naturligtvis ihop med "batalj" men kuriöst nog inte i dess nuvarande betydelse av "fältslag". Det franska "bataille" betecknade under 1500-talet företrädesvis en tätt sluten, till strid uppställd trupp och i svenskan finner man ännu i början på 1600-talet ordet "batalj" använt med denna innebörd. Det var på grundval av denna senare försvunna betydelse av termen som det därav avledda ordet "bataillon", på svenska "bataljon", kom att beteckna en viss truppvärdning. Till en början företrädesvis en kvadratisk i stridsform uppställd truppkontingent, senare med den moderna innebörden av viss infanteristyrka.

Termen *kompani* som också den är av romanskt ursprung har en rätt egendomlig betydelse, nämligen "den plats där man äter bröd tillsammans". Det därmed sammanhängande "kompanjon" eller "kumpan" är således "den som man äter bröd tillsammans med". Den vanliga benämningen nu för tiden på en kamrat i vapenrocken är ju just "kompis", men det verkar faktiskt som om "kamrat" vore en riktigare glosa: det ordet betyder "den som man delar 'camera', d. v. s. rum, med", och luck-gemenskapen i militärlivet är säkert starkare än bröd-gemenskapen. Om kompani alltså har med bröd att göra så sammanhänger ordet *pluton* om också avlögst med "piller". Saken är denna: det svenska ordet är lånat från franskans "peloton", som är en avledning av ordet "pelote", "kula, nystan". "Pelote" kommer av latinets "pila", som betyder "boll, kula" och är det yttersta ursprunget till vårt "piller".

Termerna på vapnens område ha tillkommit efter en mängd olika namngivningsprinciper och det kan här endast bli tal om att sparsamt illustrera dessa. *Mausergväret* har uppkallats efter

sin konstruktör, ingenjören Mauser, likaså t. ex. kulsprutorna under förra världskriget, Hotsch-kiss, Lewis, Vickers, Armstrong och vad de nu hette. På samma sätt har ju många flygplan fått sina namn, t. ex. Focker, Messerschmidt, Heinkel, Lockheed o. s. v.

Somliga vapen har uppkallats efter den plats där de konstruerats eller först använts. Pistolen kommer således från den italienska staden Pistoja, som förr hette Pistola och ännu har betydande vapenfabriker. På samma sätt anses bajonetten ha fått sitt namn av den franska staden Bayonne. Damaskenerklingor och damaskenerpipor, som visserligen inte har någon betydelse för den moderna krigföringen, har fått sitt namn efter Damaskus. Där uppfanns nämligen en metod att genom kombination tillgodogöra sig stålets hårdhet och järnets seghet i en tid då stålet visserligen var hårt med sprött. I förbigående kan nämnas att damaskerna inte som man kunde tro härstammar från samma stad — det ordet är av dunkelt franskt eller spanskt ursprung.

Det fanns på latin ett ord som hette "granatus" och betydde "kornig". Det går igen i namnet på den korniga stenen, granit. Emellertid har också det kärnrika och på så sätt korniga "granatäpplet" hämtat sitt namn från samma håll, och det har i sin tur fört benämningen vidare till den ädla "granatstenen" vars färg påminde om den hos granatträdet blommor och kärnor. Beteckningen vandrade ännu längre och fästes vid ett annat ting, mindre behagligt än både dyrbara stenar och välsmakande frukter: man konstruerade nämligen ett slags projektiler, i vilka kulorna låg placerade ungefär som kärnorna i granatäpplet, och dem kallade man granatkartescher. Senare granat typer hade inte alla denna likhet med äpplena, men namnet fick de i alla fall behålla. Den som kastade dessa explosiva föremål kallades för "granadör" — en sådan minns man bl. a. från Fänrik Ståls Sägner — eller senare "grenadjär".

Benämningen stridsvagn behöver ju på inget sätt förklaras, men samma vapen kallas ju också tank och med det namnet är en historia förknippad som förtjänar att återges. När engelsmännen under förra världskriget i djupaste hemlighet konstruerade de första stridsvagnarna, fick inte ens arbetarna som byggde dem veta vad de skulle användas till. Det sades dem att maskinerna skulle begagnas vid transporten av stora vattenbehållare i Egypten och i alla papper som rörde dem figurerade de som "vattenvagnar". Till slut lade männen i fabriken sig till med namnet "tank", be-

hållare, för korthetens skull. Namnet fastnade och användes numera i nästan alla länder.

Vad som här ordats om militära termer torde kunna visa, att de flesta av dem har romanskt ursprung, d. v. s. kommer från italienskan eller franskan, om de också avsevärt förändrat sin språkliga dräkt under den långa vandringen mot norr. Vi har emellertid i vår militära ordbok en glosa som har en alldeles omiskännlig klang av italienska och som tycks direkt och utan varje förändring överflyttad från detta språk — tapto. Spekulerar man över det ordets ursprung, tycker man sig kanske med sitt inre öra uppfatta spröda tystnadssignaler i ett italienskt skymningslandskap. Ingenting kunde vara felaktigare — man borde i stället höra det mindre angenäma skrinet av skrovliga och ölpåverkade knektstämmor från 30-åriga krigets dagar. Då var det nämligen brukligt att ropa "tap to!" när det var tid att avbryta kvällen dryckeslag, och denna lågtyska interjektion betydde "tappen till!", d. v. s. "sätt tappen i tunnan, det är tid att gå tillbaka till kvarteret". Uttrycket hemfördes sedan till Sverige av de segerrika arméerna som en obetydlig men ingalunda helt värdelös del i krigsbytet. Som en parallell till ordbildningen kan nämnas namnet på en liten gata som ligger på Kungshöjd i Göteborg, Luntantugatan. Förklaringen till detta besynnerliga ord är det halvtyska kommandoordet "luntan tu!", d. v. s. "luntan till (fånghålet)!", som ofta hördes från de bastioner nedanför vilken gatan löper.

Andra tankar.

En soldat står på post. Det är kallt och ruggigt, och posten har gått i lä av poststället. Då kommer en kapten och inspekterar. Han ryter:

— Post!

Posten sticker fram näsan och frågar ivrigt:

— Va där naugot brev till Jynsson?

Lokalkännedom.

Sommaren 1940. Regimentet låg i Skåne. En dag hade två danskar förrirrat sig över till svenska sidan. Fänriken, som var nyutnämnd och nyss hade slutat läsa indianböcker, hade en dunkel aning om att krigsfångar skulle förhöras. Han ställde därför en fråga till en av danskarna:

— Nå, har ni mycket befästningar på Ven.

"En enda fast punkt" ...

(Forts. fr. sid. 7.)

Bland kamrater har jag hört önskemål att ge korum mer festivitas genom att oftare än vad som göres anordna korum för hela kåren med hälsning av fanan och med musikkårens medverkan.

Sammanlutningen Soldaternas vänner har i Hässleholm ett förnämligt soldathem med bibliotek, läsrum och en trevlig samlingsal. Att ett sådant hem är en stor tillgång är självklart.

Religionsvärden i fält ter sig ur många synpunkter på annat sätt. Där så ske kan bör även i fält anknytning göras till det lokala gudstjänstlivet. Dock är förutsättningarna härför vid fältförbanden mycket små. Dels är man i allmänhet förlagd långt från kyrkan, och dels flyttar man ofta, när man ligger i fält, och detta gör, att man inte på samma sätt som när man ligger på depå kan inlemmas i församlingens gudstjänstliv. Därför är det av yttersta vikt, att själavårdsverksamheten vid fältförbanden bedrivs med största intensitet.

I Finland finns säkert mängden, som kan betyga, att korum och gudstjänster i fält varit förutsättningen för att mitt i svåra och påfrestande förhållanden finna en enda fast punkt i livet. Och just detta syftar religionsvärden bland oss till att vi ska finna, den fasta punkten Nils Bolander i några rader talar om:

En enda fast punkt
äga vi nu.
Något heligt, tryggt och ungt
Du, Mästare, du!

(Ur diktsamlingen En enda fast punkt.)

Minneslista.

Kärbiblioteket beläget på 4. vån. i D-kasern hålls öppet måndagar, onsdagar och fredagar kl 1800—1900.

Fritidsundervisningen bedrivs tisdagar och fredagar kl 1915—2115.

Kompanistafetten äger rum lördagen den 23 okt kl 1000.

Waterloo ...

(Forts. fr. sid. 10.)

"Hans vinge var skjuten, hans öga var lyckat, han sov på sin klippiga ö.
Vi trodde den väldige sov för att dö.
Men nej! Han har vaknat; kring land och kring sjö han spänner sin kungliga flykt."

I juni ryckte Napoleon in i Belgien. Snabbheten var hans lösen; han måste krossa fienden, innan denne hunnit samla sin beslutade jättehär. I en blodig drabbning vid Ligny den 16 juni kastades prussarna under Blücher tillbaka. Marskalk Ney, som fått engelsmännen på sin lott vid Quatre-Bras, lyckades mindre väl, och Wellington kunde, efter att framgångsrikt ha hållit stånd, retirera i ordning mot Waterloo. Napoleon beslöt att ej förhåla tiden. Han avdelade en manstark armé åt sin general Grouchy att förfölja prussarna, medan han själv grep sig an med Wellington. Till varje pris måste man hindra den senare att förena sig med Blücher.

Så tedde sig situationen, när solen gick upp för den minnesvärda 18 juni. Wellington och Napoleon hade lägrat sig mitt emot varandra, den förre vid Mont-Saint-Jean söder om Waterloo, den senare kring lantgården La Belle Alliance ett par km. åt söder. För denna strid hade Wellington fått den bättre ställningen, Napoleon den sämsta. Den engelska hären hade besatt höjdsplatåerna, den franska hade måst nöja sig med den lägre terrängen. De förra räknade 60 000 man, de senare nära 70 000.

Napoleon var i segerlyne. Hans stridsplan var, det erkände alla, ett mästerverk. Att gå rakt på de allierades center, spränga en öppning i den fientliga hären, skära den i två hälfter, intaga Mont-Saint-Jean och erövra Brüssel.

Stridens förlopp är bekant. Alla vet hur kejsarens plan kullkastades av omständigheter, dem ingen fältherre bemästrar. Napoleon var artilleriofficer, men för att kunna manövrera sitt överlägsna artilleri, måste han ha fast mark för de förspända batterierna. Men hela natten före slaget hade det regnat, och kejsaren måste uppskjuta drabbningen några timmar för att låta marken torka. Dessa timmar räckte för att Blücher, som listigt dragit Grouchy vid näsan, skulle hinna fram med sina 30 000 prussare, undsätta Wellington och rycka segern ur Napoleons hand. Den franska kampviljan bröt samman, panik spred sig i leden, och snart upplöstes Napoleons stolta här i vild flykt.

Waterloo-slätten ligger nu tyst. Krigslarmet har dött bort för länge sen, men minnena ropar ur mul-len. Varje fläck på denna yta kan förtälja om kamp intill döden, fasor utan namn, död i det tysta. Hougoumont, La Haie Sainté, Belle Alliance, Ohain... Från min utsiktspunkt kunde jag upptäcka halvögen vid Ohain. Napoleon hade beordrat Milhauds kyrassier att bemäktiga sig platån vid Mont-Saint-Jean. Kyrassiererna räknade 3 500 man, en front på en kilometer, en levande mur-bräcka som sopade undan allt i sin väg. Hela denna väldiga kavallerimassa sköt iväg, rakt mot det fi-entliga artilleriet som sprängde hål i dess orubb-liga fyrkanter. Kyrassiererna nådde platån, de gjorde sig beredda för en sista chock. Då ljöd ett genomträngande rop. Framför hästfötterna öppna-de sig plötsligt en grav — halvögen vid Ohain. Den kraft som kyrassiererna samlat i stöten för att vräka omkull engelsmännen, krossade nu dem själva. Den obehagliga klyftan kunde ej tagas, utan att fyllas — och det var ej möjligt att rygga till-baka. Hästar och ryttare tumlade ner i graven. Först när denna var packad, när vägen var lagd, kunde återstoden passera över.

På den plats, jag stod, hade gardet stupat. Som klippor i strömmen hade det stått kvar, medan flykten brusade runtom. Kulregnet blev allt tätare, lederna glesnade, fiendens ring drogs åt — men gardet fortsatte att kämpa. När det ej räknade mer än en handfull män, när dess fana blott var en sönderaltan trasa och när dess kulförråd tagit slut, rördes den engelske generalen vid åsynen av de tappra och höll tillbaka döden, som svävade över deras huvuden, i det han ropade: "Tappra fransmän, given eder!" Det var då som gardesof-ficeren Cambronne fällde de ryktbara orden: "Gar-det dör, men det ger sig aldrig!" Ett sista förfä-rande karteschregn ur det engelska artilleriet blev svaret. Det kejsrliga gardet fanns ej mer.

Så blev Waterloo dörrhaken för det nittonde sek-let. "Den store mannen måste försvinna för att det stora århundradet skulle kunna komma", skrev Victor Hugo.

— "Vid nattens inbrott fattade Bernard och Bertrand på en rågakör i närheten av Genappe i rockskörten på en man med vild, grubblande och hemsk uppsyn, och hejdade honom med våld. Flyk-tens flod hade fört honom ända dit. Nu hade han stigit av hästen, lagt tygeln över armen och be-redde sig att med en sömngångares glasartade blick ensam vända tillbaka till Waterloo.

Den ensamme sömngångaren, som ännu ej vak-nat upp ur sin störtade storhetsdröm, var Napó-leon."

478-1-41 Marcellinus.

Folkkrätt och krig...

(Forts. fr. sid. 13.)

att det iakttages formell likhet mot båda de krig-förande. Under världskriget 1914—18 förde de neutrala skiljaktigt politik på denna punkt. U. S. A. hade fri export av krigsmateriel, medan Sverige förbjöd sådan till de krigförande. Från tysk sida ansågs U. S. A:s politik i hög grad oneutral på den grund, att Tyskland ej var i stånd att begagna sig av den fria exporten från Amerika, emedan England behållskade haven. Men den amerikanska politiken stod i överensstämmelse med erkända folkkrättsliga regler, som ingalunda kräver, att de praktiska verkningarna av den ena eller den andra hållningen skall vara lika för bägge de krigföran-de parterna. Sverige vägrade att tillåta icke blott export utan även transitering av krigsmateriel. Denna ståndpunkt blev till skada för England och Ryssland men är likafullt folkkrättsligt oklander-lig. Detta vad gäller handelstransitering. Taktisk transitering som ingår som ett led i truppförflytt-ningar måste däremot anses otillåten.

Endast i vissa avseenden är formellt lika behand-ling av de krigförande uttryckligen föreskriven i Haagkonventionen, t. ex. gällande export av krigs-materiel och transitering. Praktiskt lika behand-ling är som ovan sagts ej i något fall föreskriven. Neutralitetsbegreppet hänför sig alltså väsentligen till militära förhållanden. Neutralitetsrätten åläg-ger inte de neutrala att föra en viss handelspolitik t. ex. så att en neutral stat skulle vara skyldig att behandla båda de krigförande lika i kommersiellt hänseende. Redan under fredsforhållanden kan det förekomma avbrytande av handelsförbindelser, tullkrig o. s. v. Vidare bör de neutrala ej åläggas förpliktelser mot de krigförande om lika ekono-misk behandling, då de krigförande i sin tur ut-sätta de neutrala för alla slags svårigheter i han-delsavseende. Men om de handelspolitiska åtgär-derna vidtagits i direkt syfte att skada en av de krigförande, har man kommit på sidan om neutra-liteten. En omtvistad fråga av denna art är om ekonomiska sanktioner av det slag som av N. F. tillämpades mot Italien under Abessinienkriget är förenliga med neutralitet, vilket de knappast torde vara.

Mycket har under det senaste kriget anmärkts av de krigförande mot pressens hållning i de olika neutrala länderna. Hårtill kan man blott säga att något slags känslomässigt neutralitetsbegrepp ej må tillåtas utvidga neutralitetsförpliktelserna. Att vilja hindra en stat att enligt sin författning upp-

PRISTÄVLAN.

5: — (fem) kr. åt den först öppnade rätta lös-ningen, insänd före 1/11.

Ur vilken bok och av vilken för-fattare?

- Jag är ett ringa blomster i Saron, en lilja i dalen. Ja, såsom en lilja bland törnen, så är min älskade bland jungfrur. Såsom ett äppelträd bland vildmarkens träd, så är min vän bland ynglingar; ljuvligt är mig att sitta i dess skugga, och söt är dess frukt för min mun.
- Ur led är tiden; ve att jag är den som föddes att den vrida rätt igen!
- O, vad fasa som då sammantrycker kavaljerernas hjär-tan. De visste det ju, men de hade inte förstått det förr. På Ekeby där varje år en man, en av kavaljers-flygelns gäster dör, en dör av de glada, de sorglösa, de evigt unga. Vad var det att klaga över? Kavalje-rer få inte bli gamla. Förmå deras darrande fingrar inte lyfta glasat, kunna deras slocknande blickar inte skönja korten, vad är då livet för dem, och vad är de för livet? Fjärilar ska veta att dö, medan solen skiner.
- Soldaten Bengt Geting hade fått en kosackpik genom bröstet, och kamraterna lade honom på en rishög i småskogen, där pastor Rabenius gav honom nattvar-den. Det var på ismarkerna utanför Weperiks murar, och en vinande nordan slet det torra lövet från bus-karna. — Herren vare dig när! viskade Rabenius fa-derligt och sakta. Är du redo att skiljas hädan efter ett gott dagaverke? Bengt Geting låg med händerna knutna och förblödde. De hårda ögonen stodo vidöpp-na, och det envisa och knotiga ansiktet var så barkat av sol och frost, att dödens blåaktiga blekhet endast sken fram över läpparna.
- Scarlett O'Hara var icke vacker. Men det var en sak, som männen icke märkte, när de väl en gång fångats av hennes tjukskraft, så som nu tvillingarna Tarleton.

Red.

Svart.

En sergeant hade fått hand om stabens skjut-ningar en dag. Tropp efter tropp drog förbi och avlossade sina salvor. Sist kom gengaschaufförer-na, svarta och fina. Sergeanten mönstrade dem, höjde avvisande handen och sade:
— Nej, inga infödda trupper!

rätthålla tryckfrihet är en obehörig inblandning i en stats inre förhållanden.

Ett folkkrättsligt problem, som brukar bli sär-skilt aktuellt mot slutet av krig, är asylrätten. Denna betecknar särskilt rätten för en politisk flykting att inom ett visst lands område vinna en fristad från förföljelse. Det tillkommer varje stat att själv avgöra, i hur stor utsträckning den vill medgiva asylrätt. Mellan de flesta stater finnes traktater slutna om utlämning av förbrytare, men i dessa brukar politiska förbrytare vara undantagna, utom sådana, som begått mord eller mordför-sök mot främmande statsöverhuvud (den s. k. at-tentatsklausulen). Även vid utvisnings- och avvins-ningsverkställighet togs hänsyn till politiska flyk-tingar i det att utlämning ej sändes till land där han sannolikt skulle tilltalas eller straffas för po-litiskt brott. Dessa förmåner åtnjuter dock icke sådana politiska personer som begått brott, som ej kan karakteriseras som politiska. I stöd av det förbehållet skulle möjligen krav kunna ställas på utlämnande av politiker men i så fall blott till de stater, i vilka brottet begåtts och ej till andra par-ter, t. ex. eventuella segrarmakter i ett krig, som fordrar utlämnande av de besegrades statschefer. Det bästa för en neutral stat är att avvisa alltför uppmärksammade flyktingar redan vid gränsen, där så ske kan, och därigenom undvika ställnings-tagande till problemet.

Ett säreget fall i detta ämne är Hollands häv-dande av exkejsare Wilhelm II:s asylrätt i detta land, då hans utlämnande begärdes av entente-makterna. Utlämningskravet grundades på en be-stämmelse i fredsfördraget i Versailles, enligt vil-ket exkejsaren skulle ställas till ansvar inför en särskilt sammansatt domstol för brott mot den internationella moralen och traktaters helgd. Hol-ländska regeringen avslag makternas anhållan, ty regeringen hade ej undertecknat fredsfördraget och kunde alltså ej erkänna någon internationell förpliktelse att ansluta sig till den politiska akt varmed denna anhållan motiverades. Regeringen anförde att Hollands lagar och nationella traditi-oner ej medgäve regeringen att vägra exkejsaren en förmån, som sedan gammalt kommit de poli-tiska flyktingar till del som sökt en fristad i Hol-land. Denna affär avslutades med en skrivelse un-dertecknad av Lloyd George, vari Holland gjordes uppmärksam på landets ansvar för den händelse exkejsarens vistelse i Holland skulle medföra be-farade konsekvenser för framtiden.

**Vi äro
fullt
rustade...**

att utföra alla slags
trycksaker fort, väl
och till billiga priser

Gör ett besök eller
ring 170

SVANTESSONS BOKTRYCKERI

AFFÄRSTRYCK • BOKTRYCK • FÖRENINGSTRYCK • BOKBINDERI

Snapphanen

Tidning för
**Kungl. Skånska
Trängkåren**

Argång 2 Maj 1944 Nummer 1